

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	การประถมศึกษา	1
	- ความหมายของการประถมศึกษา	1
	- ความมุ่งหมายของการประถมศึกษา	2
	- หลักการประถมศึกษา	3
	- วัฒนาการของการประถมศึกษา	4
2	หลักสูตรประถมศึกษา	23
	- ความหมายของหลักสูตร	23
	- ลักษณะโดยทั่วไปของหลักสูตรประถมศึกษา	27
	- ประเภทของหลักสูตรที่นำมาใช้ในระดับประถมศึกษา	27
	- หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	28
	- การจัดหมวดหมู่สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ	32
	- โครงสร้างหลักสูตร	38
	- ความคาดหวังของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	47
	- จุดเน้นของหลักสูตร	50
	- ความสำคัญของหลักสูตรต่อการสอน	51
3	พัฒนาการของเด็กประถมศึกษา	53
	- หลักของพัฒนาการ	53
	- ธรรมชาติ ความต้องการ และความสนใจของเด็กประถมศึกษา	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
- พัฒนาการของเด็กประถมศึกษา	57
- ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์	65
- ลำดับขั้นพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน	70
- การประยุกต์ใช้หลักพัฒนาการ ในการจัดการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	71
4 กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดของเด็ก	73
- ความหมายของการเรียนรู้	73
- เด็กเรียนรู้ได้อย่างไร?	74
- ระดับในการเรียนรู้	75
- หลักในการเรียนรู้ของ เฮคการ์ เดล	77
- ทฤษฎีปัญญา (Multiple Intelligence)	82
- รูปแบบหรือลีลาในการเรียนรู้ (Learning Styles)	87
- องค์ประกอบของลีลาในการเรียนรู้	88
- กระบวนการคิดและการย่อยข้อมูล	91
- วิธีสอนเด็กที่ถนัดใช้สมองซีกขวา	97
5 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	101
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	101
- ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง	103
- การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model)	104
- แนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้โดยผู้เรียน: Constructivism	109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
6	การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	113
	- ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	113
	- องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	115
	- ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ	116
	- รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ	119
	- กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Roundtable	122
	- บทบาทของครู	123
	- ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	124
7	วิธีสอน	125
	- ความหมายของวิธีสอน	125
	- รูปแบบของวิธีสอน	125
	- วิธีสอนที่ครูเป็นศูนย์กลาง	126
	- วิธีสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	128
	- เกณฑ์การพิจารณาในการเลือกวิธีสอนแบบต่าง ๆ	138
8	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	141
	- ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	141
	- ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	142
	- จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	142
	- หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	143
	- ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ ในระดับประถมศึกษา	144

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
9	การวัดและประเมินผล	159
	- ความหมายของการวัดและประเมินผล	159
	- จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผล	159
	- ประโยชน์ของการวัดและประเมินผล	160
	- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลในระดับประถมศึกษา	160
	- เกณฑ์ในการพิจารณาแบบทดสอบที่ดี	161
	- ปัญหาในการประเมินผลและแนวทางแก้ไข	162
	- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลนักเรียน	163
	- การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolios)	168
	- ความหมายและความสำคัญของแฟ้มสะสมผลงาน	169
	- ลักษณะของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง	169
	- จุดเด่นของการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน	171
10	ปัญหาและแนวโน้มการประถมศึกษา	173
	- ปัญหาการประถมศึกษาและแนวทางแก้ไข	173
	- แนวโน้มของการประถมศึกษา	181
	แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)	182
	การศึกษาขั้นพื้นฐาน	184
	ภาคผนวก	201
	บรรณานุกรม	249

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
1	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการให้แก่วัยเด็กในทุก ๆ ด้าน	65
2	เด็กอายุต่ำกว่า 3-4 เดือน ไม่เข้าใจเรื่องราวของความคงอยู่ของวัตถุ จึงแสดงราวกับว่า ของที่ถูกซ่อนไว้ไม่ได้อยู่ตรงนั้นแล้ว	66
3	แสดงลักษณะของความคงตัว (Conservation)	68
4	Cone of Experiences	79
5	เปอร์เซ็นต์ในการจำ	80
6	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมปัญญาด้านมิติ	84
7	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมปัญญาด้านคนตรี	86
8	องค์ประกอบของลีลาในการเรียนรู้	88
9	กิจกรรมสำหรับเด็กที่ถนัดสมองซีกขวาให้เด็กจับคู่ แล้วผลัดกันเขียนหลังเพื่อน คนที่ถูกเขียนหลังต้องหลบตา	98
10	เด็กควรสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	105
11	เด็กเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับคน สิ่งของ และสิ่งแวดล้อม	106
12	Accommodation	111
13	แผนผังการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน	133
14	นักเรียนควรมีโอกาสได้สังเกต สำรวจค้นคว้านอกห้องเรียน	136
15	การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (การแสดงผล)	170
16	การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (การมีส่วนร่วมของนักเรียน)	170

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แผนภูมิ โครงสร้างหลักสูตรภาษาไทย	39
2 แผนภูมิ โครงสร้างหลักสูตรคณิตศาสตร์	40
3 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	41
4 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	42
5 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ป.1-2	43
6 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ป.3-4	44
7 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ป.5-6	45
8 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	46
9 แผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มประสบการณ์พิเศษ	47

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร: การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อสังคม	48
2	ทักษะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถพิเศษของสมองแต่ละซีก	93
3	วิธีรับรู้ของจิตที่อยู่ในอำนาจความนึกคิดของสมองซีกซ้ายและขวา	95
4	แสดงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (CIPPA Model)	108
5	แสดงความแตกต่างของการสอนแบบเดิม และการสร้างความรู้ตาม CIPPA Model	109